Keskusrikospoliisin lausunto hallintovaliokunnalle

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Keskusrikospoliisilta asiantuntijalausuntoa koskien Valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisestä tietojenvaihdosta, jolla kumotaan neuvoston puitepäätös 2006/960/YOS (U 8/2022 vp).

Lainvalvontaviranomaisten välistä tietojenvaihtoa pyritään tehostamaan määrittämällä tarkat ja yhtenäiset säännöt, joilla varmistetaan jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten pääsy tietoon ja vähimmäisvaatimukset tiedonvaihdon keskitetyn asiointipisteen muodostamiseksi (nk. SPOC, Single Point of Contact) sekä määrittämällä tiedonvaihdon oletuskanavaksi Europolin SIENA-sovellus, silloin kun kanavasta ei ole muussa EU:n säädöksessä säädetty.

Keskitetty asiointipiste SPOC on jo toiminnassa useissa jäsenvaltioissa ja se on soittautunut toimivaksi malliksi nopean tiedonvaihdon varmistamiseksi. Keskusrikospoliisin viestiliikennekeskus täyttää jo nykyisellään pääasiassa direktiivissä keskitetylle asiointipisteelle asetetut vaatimukset. Matkustajatietoyksikkönä (PIU) toimii poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain (687/2009) 5 §:ssä tarkoitettu PTR-rikostiedusteluyksikkö. Matkustajatiedonvaihdossa on myös käytössä oma erillinen asianhallintajärjestelmänsä MAKE. Yksiköiden ja asianhallintajärjestelmien yhdistämistä ja sen vaatimuksia tulee vielä selvittää tarkemmin.

SIENAn käyttöönotto pääasiallisena tiedonvaihdon kanavana on sinänsä perusteltu, mutta se tarkoittaa kuitenkin merkittävää muutosta nykykäytäntöön ja edellyttää laajoja kansallisten tietojärjestelmäjärjestelmäuudistusten lisäksi myös mm. henkilöstön kouluttamista. Keskusrikospoliisissa käytössä oleva kansainvälisen tiedonvaihdon asiankäsittelyjärjestelmä KASI vaatisi mittavaa kehitystyötä, jotta SIENA saataisiin integroitua siihen direktiivin edellyttämällä tavalla. Tällä hetkellä operatiivinen tiedonvaihto toisten jäsenvaltioiden välillä hoidetaan Keskusrikospoliisin viestiliikennekeskuksessa pääasiassa Interpolin suojattua tiedonvaihtokanavaa pitkin, mikäli tiedonvaihto ei koske Schengen-kuulutuksia, joita varten käytössä on oma SIRENE-kanava. Tällä hetkellä viestiliikennekeskuksen tehtävänä on virka-ajan ulkopuolella tulevien kiireellisten SIENA-viestien käsittely. Mikäli SIENA-sovellusta ei saada integroitua asiankäsittelyjärjestelmään, kaikkien operatiivisten viestien käsittelystä SIENA-sovelluksessa aiheutuisi paljon manuaalista työtä, mikä hidastaisi operatiivista tiedonvaihtoa. Myös kansallisessa käytössä oleva poliisiasiain tietojärjestelmä (PATJA) vaatisi integroimisen asiankäsittelyjärjestelmään. Tietojärjestelmiin kohdistuu näin ollen huomattavia kehityspaineita, varsinkin jos SIENAn ja PATJAn lisäksi on tarkoitus integroida myös MAKE- ja SIRENE-järjestelmät ja luoda todellinen yhden käyttökokemuksen asianhallintajärjestelmä.

Direktiivissä asetetaan tiukat aikarajat operatiiviselle tiedonvaihdolle. Tehokas tiedonvaihto edellyttää sujuvasti toimivia tietojärjestelmiä.

Direktiiviehdotuksella on taloudellisia ja henkilöresursointia aiheuttavia vaikutuksia.

Keskusrikospoliisin apulaispäällikkö Markus Välimäki

Ylitarkastaja Katja Sirola

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 18.03.2022 klo 11:04. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.